УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

18. 12. 2019.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ
„Реторичко наслеђе српског средњовековља: слова и похвале"
КАНДИДАТА мастера Ирене Плаовић и
МЕНТОРА проф. др Ирене Шпадијер

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

- **Датум и орган који је именовао Комисију**

Одлуком бр. 4206/1 од 13. 12. 2019. Наставно-научног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је Комисија за оцену подобности докторанта **мастера Ирене Плаовић** и теме докторске дисертације под називом **Реторичко наслеђе српског средњовековља: слова и похвале.**

- Састав Комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан Комисије запослен:

1. др Зорица Витић, ванредни професор, српска књижевност, 14. 06. 2016, Филолошки факултет Универзитета у Београду, (председник Комисије);

2. др Ида Тот, ванредни професор, византијска филологија, 2018, The Ioannou Centre for Classical and Byzantine Studies, Oxford University;

3. др Јанис Какридис, редовни професор, словенска филологија, 2001, Institut für Slavische Sprachen und Literaturen, Bern.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Кандидат у својој биографији наводи следеће податке:

Ирена Плаовић рођена је 4. новембра 1992. године у Београду. Завршила је Филолошку гимназију у Београду (смер за италијански језик) као носилац Вукове дипломе и ученик генерације. Српску књижевност и језик са компаратистиком на Филолошком факултету у Београду уписала је 2011. а завршила 2015. године, одбранивши дипломски рад „Слаткаја и вешти и име" – реторичка природа Слова о светом кнезу Лазару непознатог Раваничанина, пред комисијом коју су чиниле проф. др Зорица Витић и проф. др Ирена Шпадијер (ментор), са оценом 10. За овај рад додељена јој је прва Бранкова награда Матице српске за 2014/15 годину. Мастер студије уписала је 2015. године, а мастер рад Слово о светом кнезу Лазару непознатог Раваничанина у српскословенској рукописној традицији одбранила је октобра 2016 (комисија проф. др Зорица Витић, проф. др Ирена Шпадијер, ментор) са оценом 10. Укупна просечна оцена током студија била је 9,72 (основне студије

9,44; мастер студије 10,00). Докторске студије српске књижевности на Филолошком факултету уписала је 2016. године. Радила је у два наврата као професор на замени у Филолошкој гимназији, где је предавала књижевност и реторику и беседништво. Сада ради као асистент на Катедри за српску књижевност са јужнословенским књижевностима, на предмету Средњовековна књижевност. Говори италијански и енглески, служи се грчким језиком.

Уз учешће на конференцијама (Славистички конгрес у Београду 2018, Византијско-словенска чтенија у Нишу 2018, Римска чтенија у Риму и Салерну 2018, Округли сто о реторици у организацији Института за филозофију и друштвену теорију у Београду и Славистичког института Универзитета у Келну 2018, Terzo Incontro Cirillo-Metodiano a Ca' Foscari - Culture e libri del mondo Slavo a Venezia 2019), као и гостујућа предавања (Петница, 2019: *Зашто књижевност?*, Università Ca' Foscari Venezia, 2019: *Il patrimonio bizantino nella letteratura serba, La retorica serba dal medioevo all'illuminismo di Dositej Obradovic*), ваља поменути и додатне активности кандидата: учешће у припреми и стручно вођење кроз изложбу „Свет српске рукописне књиге (XII–XVII век)“ која је поводом *23. међународног конгреса византијских студија* организована у Галерији Српске академије наука и уметности у августу и септембру 2016; коаутор „Приручника за наставу књижевности за четврти разред гимназија и средњих стручних школа“ издавачке куће Нови Логос; секретар МСЦ Научног састанка слависта у Вукове дане 2018, 2019; учешће на панел-дискусији о драми и образовању у Филолошкој гимназији у Београду 2019; завршена четири модула TRAIN (Teaching and Research for Academic Newcomers) усавршавања младог наставног особља при Универзитету у Београду 2018: *Методологија истраживања, писање научних радова и презентација резултата у области друштвено-хуманистичких наука, Дидактика у високом образовању и израда планова и програма високог образовања, Припрема пријава за пројекте и управљање пројектима, Предузетништво и писање бизнис плана*; петонедељно усавршавање из области грчког језика при Националном и каподистријском универзитету у Атини 2018; учешће на радионици *Који су најчешћи изазови у раду са студентима и како их превазићи* одржаној у ректорату Универзитета у Београду 2019; учешће на пројекту Поетика српског реализма при Филолошком факултету.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

СТУДИЈЕ И ЧЛАНЦИ:

1. Плаовић, Ирена А. *Слатка и ствар и име: реторичка природа „Слова о светом кнезу Лазару“ непознатог Раваничанина*. Зборник Матице српске за књижевност и језик 65, св.1, 2017. 53–69

2. Плаовић, Ирена А. *Српска средњовековна слова и похвале и њихово реторичко наслеђе.* Годишњак Катедре за српску књижевност са

јужнословенским књижевностима за школску 2016/17, година XII, 2017. 233–244

3. Плаовић, Ирена. *Поезија монаштава: неколико српских и један јапански инок.* Темат Шта је то средњи век, ур. Далибор Кличковић, Култура 158, 2018. 153–164

4. Плаовић, Ирена А. *Милица жали: реторика тужења кнегиње Милице у средњовековним словима о кнезу Лазару.* Књижевна историја 164, 2018. 219–222

5. Плаовић, Ирена. *Краљичин говор: Јелена Анжујска као књижевна беседница* у: Византијско-словенска чтенија II, ур. Драгиша Бојовић и Кристина Митић, Ниш 2019. 269–274

6. Плаовић, Ирена А. *Лалићева херменеутика средњовековног канона*. Годишњак Катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевностима, за школску 2017/18, година XIII, 2018. 65–80

7. Плаовић, Ирена А. *Слово о кнезу Лазару у српскословенској рукописној традицији*. Археографски прилози 38, 2016. 39–59

8. Плаович, Ирена А. *Герменевтическая поэзия и новое Средневековье*. у: Девятые Римские Кирилло-Мефодиевские чтения, Индрик, Москва 2019. 150–154

Прикази:

9. Плаовић, Ирена. *Страст и мудрост (Дух хеленства, Аница Савић Ребац, прир. Ирина Деретић, Мило Ломпар. Службени гласник, 2015, 951 стр.)*, Зборник Матице српске за књижевност и језик 65, св.2, 2017 768–771

10. Плаовић, Ирена. *Од Венеције до Свете земље (Sante Graciotti. La Dalmazia e l'Adriatico. Dei pellegrini "veneziani" in Terrasanta. Lido di Venezia: La musa Talia editrice, 2014, 676 str.)* Књижевна историја XLVIII 158 2016. 339-341

11. Плаовић, Ирена. *(Studi cirillometodiani : nel 1150° anniversario della missione tra gli Slavi dei santi Cirillo e Metodio, a cura di Krassimir Stantchev e Giorgio Ziffer, Milano : Biblioteca Ambrosiana, Bulzoni, 2015)*, Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор књ. 83 2017. 249–253

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, Комисија сматра да кандидат мастер Ирена Плаовић **испуњава све услове за израду докторске дисертације.**

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За ментора је предложен/а **др Ирена Шпадијер, ванредни професор** Филолошког факултета у Београду, Катедра за српску књижевност са јужнословенским књижевностима (ужа научна област: Српска књижевност; избор у звање: 2015. године).

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

1. *Светогорска баштина. Манастир Хиландар и стара српска књижевност*, Београд 2014.
2. *Житије Марије Египћанке у рановизантијском књижевном контексту*, Књижевна историја, XXIV, 87, Београд 1992, 177–192.
3. *Проблем жанра у средњовјековној књижевности*, Књижевна историја, XXVIII, 100, Београд 1996, 365–373.
4. *Literature,* in: *Hilandar Monastery,* Belgrade 1998, ed. G. Subotić, 103-114.
5. *Manuscript Heritage,* in: *Hilandar Monastery,* ed. G. Subotić, Belgrade 1998, 115–124.
6. *The Symbolism of Space in Medieval Hagiography*, Средновековни текстове, автори и книги. Сборник в чест на Хайнц Миклас (= Кирило-Методиевски студии. Кн. 21). София 2012, 300–308.
7. *Old Serbian Literature and Its Mediaeval Manuscript Heritage*, in: The World of Serbian Manuscripts (12th-17th centuries), edd. D. Otašević, Z. Rakić, I. Špadijer, Belgrade 2016, 153–173.
8. *Византийско-балканско-русские книжные и духовниые связи на Афоне: сербский опыт*, Византия – Балканы – Русь: перекрестки культурных путей. Материалы международной научной конференции *Одиннадцаты*е Загребинские чтения (4–5 октября 2016 г.), Санкт-Петербург 2017, 134–141.
9. *«Несходные подобия»: Средневековье и современное искусство*, Текст и традиция, т. 6, Санкт-Петербург 2018, 77–93.
10. *Антологический состав хиландарской рукописи № 505*, IMPERIUM BULGARIAE. Studia in honorem annorum LX Georgii N. Nikolov /БЪЛГАРСКО ЦАРСТВО. Сборник в чест на 60-годишнината на д-р Георги Н. Николов. от. ред. А. Николов, София 2018, 815–827.
11. *«Молодой Папа» П. Соррентино как агиографический нарратив*, Девятые Римские Кирилло-Мефодиевские чтения – Slavia Christiana: Язык • Текст • Образ (Рим – Салерно, 4–9 февраля 2019 г), Москва 2019, 187–192.

Комисија сматра да др Ирена Шпадијер, ванредни професор, испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област нова српска књижевност.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА **:**

1. формулације назива тезе (наслова)

Комисија закључује да је радни назив тезе „Реторичко наслеђе српског средњовековља: слова и похвале" прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања .

2. предмета (проблема) истраживања

Предмет истраживања докторске дисертације Ирене Плаовић јесу српска средњовековна слова и похвале, која ваља проучити у целини сачуваног корпуса, и то са становишта реторике као античке дисциплине која је извршила велик утицај на средњовековно књижевно стварање, али и кроз једно од могућих теоријско-херменеутичких модела савременог читања.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

1. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат је приложио библиографију од 125 библиографских јединица релевантних за истраживање.

1. Andrews, Richard. *A Theory of Contemporary Rhetoric*. Routledge, New York 2014.
2. Auerbach, Erich. *Literary Language and Its Public in Late Latin Antiquity and in the Middle Ages*, translated from the German by Ralph Manheim, Bollingen Foundation, London 1958.
3. Austin, John Langshaw. *How to do things with words*. Oxford, Clarendon Press1962.
4. Baldwin, Charles Sears. *Medieval Rhetoric and poetic (to 1400).* St. Clair Shores 1972.
5. Barthes, Roland. *La retorica antica*. Milano 2011.
6. Blumenthal, H. J., Markus. R.A. *Neoplatonism and early Christian thought*, Variorum Publications, London 1981.
7. Burrow,J. A. *The poetry of praise*, Cambridge University Press 2008.

8. Bužinjska, Ana, Markovski, Mihal Pavel. *Književne teorije XX veka.* Beograd 2009.
9. Camper, Martin. *Arguing Over Texts / A rhetoric of interpretation*. Oxford University Press 2017.
10. Carruthers, Mary (ed.). *Rhetoric beyond Words: Delight and Persuasion in the Arts of the Middle Ages*, Cambridge University Press 2010.
11. Cicerone. *La retorica a Gaio Erennio.* A cura di Filippo Cancelli. Milano 2010.
12. Copeland, Rita. *Rhetoric, hermeneutics and translation in the Middle Ages*, Cambridge University Press 1991.
13. Cribiore, Raffaella. *The School of Libanius in Late Antique Antioch*. Princeton University Press 2007.
14. Curry Woods, Marjorie. *Weeping for Dido: The Classics in the Medieval Classroom*, Princeton University Press, 2019.
15. Deciu Ritivoi, Andreea. *Paul Ricoeur. Tradition and Innovation in Rhetorical Theory.* State University of New York Press 2006.
16. Diddi, Cristiano. *Agiografia e omiletica*. In: *Lo spazio letterario del Medioevo 3: Le culture slave*. A cura di Mario Capaldo. Salerno 2005 321–403.
17. Eco,Umberto. *Scritti sul pensiero medievale*, Bompiani, Milano 2016.
18. Frohlich, Sandra. *Rhetorik und Wissenschaft*, u: *Rhetorica* 26, 4, 2008.
19. Gadamer, Hans Georg. *Istina i metoda: osnovi filozofske hermeneutike.* Veselin Masleša, Sarajevo 1978.
20. Genette, Gerard. *Fiction and Diction*. Cornell University Press 1993.
21. Hauser, Alan, Clines, David, Gunn, David. *Art and meaning: Rhetoric in Biblical Literature*. JSOT Press, Sheffield 1982.
22. Ierodiakonou, Katerina. *Byzantine philosophy and its ancient sources*. Oxford University Press 2002.
23. Ingham, Norman W. ed. *Forum: The Problem of Old Russian Genres* in: *Slavic and East European Journal* Vol. 31 No. 2 Summer 1987 234–279.
24. Jauss, Hans Robert, Bahti, Timothy. *Modernity and Alterity of Medieval Literature* in: New Literary History, Vol. 10 No. 2, Medieval Literature and Contemporary Theory, The Johns Hopkins University Press 1979.
25. Jenkins, Romily J.H. *The Hellenistic Origins of Byzantine Literature*. Dumbarton Oaks Papers, volume 17, 1963 39–52.
26. Jost,Walter, Hyde, Michael J. *Rhetoric and Hermeneutics in Our Time: A reader.* Yale University Press 1997.
27. Kaldellis, Anthony. *Hellenism in Byzantium*. *The Transformations of Greek Identity and the Reception of Classical Tradition*. Cambridge University Press 2008.

28. Kaldellis, Anthony, Siniossoglou, Niketas. *The Cambridge Intellectual History of Byzantium*. Cambridge 2018.

29. Kennedy, George Alexander. *Greek Rhetoric under Christian Emperors*. Princeton 1983.
30. Kennedy, George Alexander. *The art of persuasion in Greece*. Routledge 1963.

31. Kennedy, George Alexander. *Progymnasmata: Greek Textbooks of Prose Composition and Rhetoric*. Society of Biblical Literature, Atlanta 2003.

32. Kjeldsen, Jens E. *Šta je retorika?* Karpos, Loznica 2019.

33. Kopperschmidt, Josef. *Rhetorische Anthropologie: Studien zum Homo rhetoricus*. Fink, Munchen, 2000.

34. Kraus, Manfred. "Grammatical and Rhetorical Exercises in the Medieval Classroom", in: Chris Cannon, Rita Copeland, Nicolette Zeeman (Hrsg.), Medieval Grammar and the Literary Arts (New Medieval Literatures. 11, special issue), Turnhout: Brepols 2009, 63–89.

35. Kustas, George *Studies in Byzantine Rhetoric*. Patriarchal Institute for Patristic Studies, Thessaloniki 1973

36. Lausberg, Heinrich. *Elemente der literarischen Rhetorik. Eine Einführung für Studierende der klassischen, romanischen, englischen und deutschen Philologie (10. Aufl.)* Max Hueber Verlag 1990.

37. Le Gof, Žak. *Srednjovekovno imaginarno*: *ogledi*. Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Sremski Karlovci, Novi Sad 1999.

38. MacDonald, Michael.*The Oxford Handbook of Rhetorical Studies*. Oxford 2017.

39. Maguire, Henry. *Art and Eloquence in Byzantium*. Princeton, New Jersey 1981.
40. Mason, Jeff, Washington, Peter. *The future of thinking: Rhetoric and Liberal arts teaching*, Mason, Washington, 1992

41. Mazzio, Carla.*The Inarticulate Renaissance: Language Trouble in the Age of Eloquence*, Carla Mazzio, 2009.

42. Meynet, Roland. *Rhetorical Analysis: an introduction to Biblical rhetoric*. Sheffield Academic Press 1998.

43. Meynet, Roland.*Trattato di retorica biblica*. EDB 2008.

44. Miller, Joseph M. *Readings in Medieval Rhetoric.* Indiana University Press, 2017.

45. Minnix, Christopher. *Rhetoric and the Global Turn in Higher Education*, Palgrave, Macmillan 2018.

46. Murphy, James J. *Medieval Eloquence. Studies in the Theory and Practice of Medieval Rhetoric.* Los Angeles, London 1978.
47. Murphy, James J. *Rhetoric in the Middle Ages. A History of Rhetorical Theory from Saint Augustine to the Renaissance.* Los Angeles, London 1974.
48. Naumow, Aleksander. *Idea-Immagine-Testo. Studi sulla letteratura slavo-ecclesiastica*. A cura di Krassimir Stantchev, Edizioni dell'Orso 2004.
49. Nešković, Ratko. *Srednjovekovna filozofija – cogito i credo*. Beograd 2000.
50. Papaioannou, Stratis. *Rhetoric and the philosopher in Byzantium*, In: K. Ierodiakonou and B. Bydén (eds.), Essays in Byzantine Philosophy (Athens: The Norwegian Institute at Athens) 2012, 171–197.
51. Patrizi, Franceso (Petrić, Frane). *Retorica. Dieci dialoghi.* Appresso Francesco Senese, Venezia 1562.
52. Pearsall, Derek. *Medieval Literature and Historical Enquiry*. The Modern Language Review, vol. 99, no. 4 2004, xxxi–xlii.
53. Petraglia, Joseph, Bahri, Deepika.The *Realms of Rhetoric: The prospects for rhetoric education*, State University of New York Press 2003.
54. Phelan, James. *Somebody telling somebody else: a rhetorical poetics of narrative*, The Ohio State University Press 2017.
55. Pizzone, Aglae (ed.) *The Author in Middle Byzantine Literature. Modes, Functions and Identities.* De Gruyter 2014.
56. Rapp, Claudia. *The origins of haghiography and the literature of early monasticism: purpose and genre between tradition and innovation* in: Unclassical *traditions Volume I: alternatives to the classical past in late antuquity*, Cambridge Classical Journal 2010, 119–130.
57. Reynolds, Suzanne. *Medieval reading: Grammar, rhetoric and the classical text*. Cambridge University Press 1996.
58. *Rhetoric of Medieval Slavic World* u Harvard Ukrainian Studies vol 19, 1995.
59. Richards, Jennifer. *Rhetoric (The New Critical Idiom)*, Routledge 2008.
60. Ričards, Ajvor Armstrong. *Filozofija retorike*. Novi Sad 1988.
61. Shawcross, Teresa, Toth, Ida (ed.) *Reading in the Byzantine Empire and beyond*, Cambridge University Press 2018.
62. Spiegel, Gabrielle. *The Past as Text: The Theory and Practice of Medieval Historiography*, The Johns Hopkins University Press, Baltimore 1997.
63. Toth, Ida. *Rhetorical Theatron in Late Byzantium: The Example of Palaiologan Imperial Orations* in: Theatron: Rhetorische Kultur in Spätantike und Mittelalter / Rhetorical Culture in Late Antiquity and the Middle Ages, ed. by Grünbart, Michael. Walter de Gruyter 2007, 427–446.

64. Valiavitcharska, Vessela. *Rhetoric and rhythm in Byzantium: The Sound of Persuasion.*Cambridge University Press 2013.

65. Valiavitcharska, Vessela. *Rhetoric in the Hands of the Byzantine Grammarian* у *Rhetorica. A Journal of the History of Rhetoric*, volume 31, number 3, summer 2013, 237–260.

66. Van Renswoude, Irene. *The Rhetoric of Free Speech in Late Antiquity and the Early Middle Ages*, Cambridge University Press 2019.

67. Vickers, Brian. *In defence of rhetoric*. Clarendon Press, Oxford 1989.

68. Walker White, Andrew. *Performing Orthodox Ritual in Byzantium*. Cambridge University Press, 2018.

69. Ward, John O. *Classical Rhetoric in the Middle Ages: The Medieval Rhetors and Their Art 400–1300, with Manuscript Survey to 1500 CE*. Brill 2018.

70. Аверинцев, Сергеј Сергејевич. *Поетика рановизантијске књижевности*. Београд 1982.
71. Аверинцев, Сергей Сергеевич. *Риторика и истоки европейской литературной традиции.* Школа "Языки русской культуры" 1996.

72. Аничић, Дејан, прир. *Предавања о византијској књижевности (Ханс-Геог Бек, Сирил Манго, Атанасиос Коминис, Херберт Хунгер)*. Карпос, Лозница 2019.
73. Аристотел. *Реторика 1,2,3*. Светови, Нови Сад. 1997.
74. Асунто, Розарио. *Теорија о лепом у средњем веку*. Београд 1975.
75. Бек, Ханс Георг. *Византијски миленијум.* Београд 1998.
76. Бичков, Виктор Васиљевич. *Кратка историја византијске естетике.*Службени гласник, Београд 2012.
77. Богдановић, Димитрије. „Византијски књижевни канон у српским службама средњег века”, *О Србљаку.* Београд 1970, 97-125.
78. Богдановић, Димитрије. *Историја старе српске књижевности*. Београд 1980.
79. Богдановић, Димитрије. Студије из српске средњовековне књижевности, Београд 1997.
80. Гаспаров, Михаил Леонович *Средневековые латинские поэтики в системе средневековой грамматики и риторики. Проблемы литературной теории в Византии и латинском Средневековье.* Москва 1986.

81. Грицкат, Ирена. *О неким стилским фигурама у похвалама кнезу Лазару*. У: *О кнезу Лазару*, Београд 1975, 272–276.

82. Дојчиновић, Данијел. *Епидеиктичко бесједништво и структура житија* у *Црквене студије*, година XII, број 12, Ниш 2015, 43–65.

83. Еко, Умберто. *Уметност и лепо у естетици средњег века*. Нови Сад 1992.
84. Елаковић Ненадовић, Ана. *Актуелност узајамних утицаја језика, књижевности и филозофије у античкој реторичкој аргументацији*. У: Language, Literature and Philosophy, ed. Aleksandar Prnjat. Београд 2016, 33–44.
85. Јелачић, Виолета Б. *Античка теорија стила као реторичка elocutio*: магистарски рад, одбрањен 5. јула 2012. на Филолошком факултету у Београду.
86. Јелачић Србуљ, Виолета. *Rhetorike techne: Реторичка вештина кроз реторске вежбе*. *Приручник за филолошке и класичне гимназије*. Београд 2007.
87. Јелачић Србуљ, Виолета. *Заснивање реторичких стратегија језичке продукције на античкој теорији стила и позноантичким progymnasmata*: докторска дисертација, одбрањена 30. септембра 2016. на Филолошком факултету у Београду.
88. Јелић, Војислав. *Трагови реторике*. Београд : Православни богословски факултет 2011.
89. Јелић, Војислав. *Античка и српска реторика*. Чигоја штампа, Београд 2001.
90. Јовановић, Томислав. *Стара српска књижвност:хрестоматија*. Крагујевац, Београд 2000.
91. Јовановић, Томислав. *Похвала светоме Симеону и светоме Сави Теодосија Хиландарца*. У: Књижевна историја, V, 20, Београд 1973, 703–778.
92. Какридис, Јанис. *Аргументација код православних Словена у средњем веку: увод у проблематику*. Ниш 2019.
93. Кенеди, Џорџ А. *Историја античке реторике*. Карпос, Београд 2019.
94. Квинтилијан, Марко Фабије.*Образовање говорника*. Веселин Маслеша, Сарајево 1967.
95. Компањон, Антоан. *Демон теорије*. Светови, Нови Сад 2002.
96. Курцијус, Ернст Роберт. *Европска књижевност и латински средњи век*. Српска књижевна задруга, Београд 1996.
97. Лихачов, Дмитриј Сергејевич. *Поетика старе руске књижевности.* Српска књижевна задруга, Београд 1972.
98. Лурје, Вадим Миронович. *Историја византијске философије: формативни период*. Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Нови Сад 2010.
99. Мајендорф, Џон. *Византијско богословље – историјски токови и догматске теме.* Каленић, Крагујевац 2008.
100. Марковић, Весна О. *Плетенице стилских фигура у омилијама светог Јована Златоустог.* Матица српска, Нови Сад 2010.

101. Мразовић, Аврам. *Руководство к славенскому красноречију*. Нови Сад, Сомбор 2002.
102. Наумов, Александар. *Старо и ново*. Студије о књижевности православних Словена. Ниш 2009.
103. Оболенски, Димитрије. *Шест византијских портрета*. СКЗ Београд 1991.
104. Певницки, Василий Федорович. *Церковное красноречие и его основные законы*. Киев 1906.
105. Петрински, Герасим Иванов. *Късноантична и византийска канонична реторика.*София : Университетско издателство "Св. Климент Охридски" 2014.
106. Плаовић, Ирена. *Слатка и ствар и име: реторичка природа Слова о светом кнезу Лазару непознатог Раваничанина*. Зборник Матице српске за књижевност и језик, књига 65, свеска 1, Нови Сад 2017, 53–69.
107. Плаовић, Ирена. *Српска средњовековна слова и похвале и њихово реторичко наслеђе*. Годишњак Катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевностима, година XII, Београд 2017, 233–244.
108. Подскалски, Герхард. *Средњовековна теолошка књижевност у Бугарској и Србији (865–1459)*. Православни богословски факултет, Београд 2010.
109. Поповић, Душан. *Хермогенове и Присцијанове припремне вежбе за беседнике*, Београд 2007.
110. Радовић, Миодраг, прир. *Књижевна реторика*. Службени гласник, Београд 2008.
111. Ристовић, Ненад. *Хришћанство и античко наслеђе*. Београд 2010.
112. Станчев, Красимир. *Исследования в области средневековой литературы православного славянства*. Wydawnictwo "Scriptum" 2012.
113. Татакис, Василије. *Византијска филозофија*. Никшић 2002.
114. Трифуновић, Ђорђе. *Азбучник српских средњовековних књижевних појмова.* Београд 1990.
115. Трифуновић, Ђорђе. *Примери из старе српске књижевности. Од Григорија Дијака до Гаврила Стефановића Венцловића*. Београд 1975.
116. Трифуновић, Ђорђе. *Слово о светом кнезу Лазару Андонија Рафаила*. У: Зборник историје књижевности, 10, САНУ, Београд 1976, 147–179.
117. Трифуновић, Ђорђе. *Прилог познавању реторске ритмичности у старој руској и српској књижевности*. Београд 1981.
118. Трифуновић, Ђорђе. *Надгробна реч деспоту Ђурђу Бранковићу од Смедеревског беседника*. Књижевна историја, XII, 46, Београд 1979, 295–314.
119. Трифуновић, Ђорђе. *Српски средњовековни списи о кнезу Лазару и Косовском боју.* Крушевац 1968.
120. Трифуновић, Ђорђе. *Стара српска књижевност, основи*, Београд 2009.
121. Фрейберг, Лидия Анатольевна, Попова, Татьяна Васильевна. *Византийская литература эпохи расцвета (IX-XVв)*. Москва 1978.

122. Шпадијер, Ирена. *Антички корени Теодосијеве поетике*. Зборник Матице српске за књижевност и језик, LVIII, св.2, 2010, 249–260.

123. Шпадијер, Ирена. *Проблем жанра у средњовјековној књижевности*. Књижевна историја, XXVIII, 100, 1996, 365–373.

124. Шпадијер, Ирена. *Светогорска баштина*, Београд 2014.

125. Шпадијер, Ирена. „Живот са књигом", у: *Приватни живот у српским земљама средњега века*, прир. С. Марјановић-Душанић и Д. Поповић, Београд 2004, 447–464.

- циљеви истраживања

Сврха истраживања кандидата Ирене Плаовић јесте утврђивање корпуса старих српских слова и похвала, свеобухватно проучавање и дефинисање жанра, позиционирање жанра унутар целине старе српске књижевности, детаљна реторичка интерпретација свих појединачних дела и поетичка синтеза у контексту византијско-словенске књижевне баштине.

Један од важнијих циљева дисертације јесте целовита обрада овог жанра и покушај његове типологизације, систематизације и описа у компаративном контексту. Кроз покушај да се одговори на питање шта ову врсту писаног наслеђа одваја од других, већ добро проучених списа, не само хагиографских и химнографских, него и епистола, мањих записа и натписа, моћи ће да се утврди његова позиција у поетичком систему епохе и њених потпериода, са становишта заступљености, функционалности односно контекста читања и извођења, као и учесталости преписа.

Хипотезе

Неке од хипотеза овако замишљеног истраживања биле би:

- Основна хипотеза овог истраживања је да трећи најзаступљенији и најзначајнији жанр (поред хагиографије и химнографије) представљају реторички списи, који су у старој српској књижевности најчешће остварени у форми слова, похвала или похвалних слова.
- Друга хипотеза јесте да ова дела припадају реторици у ужем смислу, и то наслеђу античког епидеиктичког (демонстративног, тржаственог) беседништва, које се преко византијских похвалних слова и других жанрова појавило и у српској средњовековној књижевности, и тиме постало једини род беседништва који је нашао свој израз код нас у овој епохи, док су судско и политичко беседништво у Србији развили тек новији векови.

На основу напред наведених циљева и радних хипотеза овог истраживања, могуће је очекивати следеће резултате:

- одговор на кључно питање у ком тренутку *дело са реторичким елементима* постаје *реторичко дело* – и у односу на дела истога жанра старословенске епохе и у односу на византијске узоре;

- извођење типологије овог потенцијално кохерентног жанра на основу тематских, стилских и композиционих особености;
- налажење претходница ових типова у византијско-словенској баштини, или њихово истраживање као самосвојног феномена ране српске реторике;
- бављење топиком и поетичким импликацијама (не)могућности њене примене на овај корпус, са становишта дихотомије slavia romana / slavia orthodoxa;
- праћење развоја и усложњавања реторских фигура, врста стилова, као и реконструисаних звучних елемента (особине синтаксе, ритамске целине, однос стиха и прозе);
- разматрање похвале као микро-жанра у оквирима већих жанрова, као и њене улоге у креирању култова, у односу на већ потврђене богослужбене функције водећих жанрова српског средњег века;
- Завршни циљ и очекивани резултат на ширем плану јесте реконтекстуализација и преиспитивање поетичких особина старе књижевности као целине, са становишта нових реторичких увида, са отвореном могућношћу да се старе претпоставке наруше или потврде.

План рада и методе истраживања

Истраживање ће се одвијати у неколико фаза:

I Почетна фаза рада подразумева успостављање корпуса српских средњовековних слова и похвала, које изискује претходно претраживање у доступним издањима, што чини један, до сада објављени, део корпуса; други део представљају дела која су позната, али нису објављена, и трећи, претпостављени део, чинила би до сада непозната дела. Након прегледања издања текстова у доступним изборима и преводима, прећи ће се на детаљан преглед описа рукописа, инвентара и каталога, који треба да дају смернице за даље истраживање рукописне грађе, а нарочито зборника са словима и похвалама (панагирика, тржаставника), као и различитих зборника мешовитог садржаја, при чему ће, ради компаративног сагледавања начина на који се овај жанр појављује у рукописном наслеђу, бити прегледани и извесни зборници (златоусти, златострују) који садрже старословенска и византијска слова у српскословенској традицији.

II Након истраживања доступне грађе и успостављања коначног корпуса слова и похвала, прешло би се на детаљно описивање и анализу преписа у којима се дела налазе. Ово поредбено сагледавање пружило би шире, не само текстолошке, него и културноисторијске увиде о положају овога жанра, а његов би исход био синтетички поглед на продукцију и распрострањеност датих дела; овакав поглед неопходан је предуслов даљих теоријских разматрања, нарочито поводом проблема функционалности и рецепције жанра. Ако се приликом овог претраживања буде наишло на неиздата релевантна дела овога жанра (за која се претпоставља да су изворно настала на српскословенском језику), кандидат ће настојати да припреми издања тих текстова, као и њихове преводе на савремени српски језик.

III У наредној фази основни задатак биће поетичко описивање текстуалног садржаја, са покушајем извођења системских особина жанра – на поменутим

реторичким плановима композиције, тематике и стила. Након успостављања основне дефиниције и поетичких оквира слова и похвала, прећи ће се на разматрање разлика између дела у корпусу, како би се утврдило постоје ли основе за извођење типологије на неком од реторичких планова, или на више њих.

Следеће фазе рада биће усредсређене на две главне врсте разматрања: историјско и поетичко-реторичко.

IV У овој фази кандидат ће се позабавити основним великим феноменима епидеиктичког беседништва и проблемима њихових испољавања у српском средњовековном реторичком корпусу, тако да ће из следа ових међусобно условљених поетичких питања бити извођена и посебна поглавља. То су, на пример, већ поменути проблеми инвенције и топоса, реторских фигура и врста стилова, функционалности, оригиналности, структуре, схематичности, односа стиха и прозе, односа стварности и фикције, удела лирског и наративног итд. Сва ова питања биће разматрана и синтетички, у покушају да се успостави широка перспектива у односу на целину корпуса, али и херменеутички, кроз појединачне интерпретације, тамо где оне буду биле од значаја и користи за сагледавање потенцијалних индивидуалних разлика унутар поетичке целине.

V Након разматрања сваког од ових питања понаособ, што ће бити и централни део поетичког проучавања у раду, доћи ће се до коначног одговора о претпостављеној реторичкој природи овога жанра, те ће, у наредној фази рада, моћи да се пружи један шири историјски преглед развоја ране српске реторике. У састављању овога прегледа И. Плаовић ће свакако обратити пажњу и на већ постојеће књижевноисторијске погледе на српску и друге јужнословенске књижевности овог периода са једне стране, и на постојеће историје реторике, како српске, тако и опште, античке и, нарочито, византијске, са друге стране.

VI Позиција историјског прегледа између српске књижевности и опште реторике требало би да донесе одговоре на питања о значају реторике унутар српске књижевности, али и о значају српског књижевног наслеђа у контексту опште реторике. То је тренутак у коме фаза историјског разматрања треба да пређе у фазу теоријског закључка.

У дисертацији ће поступно бити коришћене различите методе: археографско-текстолошка, филолошко-преводилачка, реторичко-поетичка, историјска и теоријска, које једна другу условљавају и једна из друге произлазе. Понуђени прелиминарни списак стручне литературе због тога садржи радове из веома различитих области, а у току истраживања он ће бити допуњаван и радовима из осталих значајних грана медиевистике.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је кандидат **мастер Ирена Плаовић** подобан за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у областима: **српска књижевност, средњовековна књижевност, античка књижевност.**

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је **др Ирена Шпадијер, ванредни професор** подобан/на за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата **мастера Ирене Плаовић** и предложене теме докторске дисертације

„Реторичко наслеђе српског средњовековља: слова и похвале ”,

а да се за ментора именује **др Ирена Шпадијер, ванредни професор на Катедри за српску књижевност са јужнословенским књижевностима** Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1._____
др Зорица Витић, ванредни професор
(председник Комисије)

2._____
др Ида Тот, ванредни професор

3._____
др Јанис Какридис, редовни професор